

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol
Dyddiad y Cyfarfod:	17 Rhagfyr 2014
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Y Cyngorydd Julian Thompson-Hill / Paul McGrady
Awdur yr Adroddiad:	Richard Weigh, Prif Gyfrifydd
Teitl:	Proses Cyllideb 2015/16

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi diweddariad ar y broses i ddarparu'r gyllideb referniw ar gyfer 2015/16.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

I roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa gyfredol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Ystyried y diweddariad diweddaraf a gwneud sylwadau fel y bo'n briodol.

4. Manylion am yr Adroddiad

Ers y diweddariad diwethaf, mae proses y gyllideb wedi symud i ddiwedd yr ail gam (gweler Atodiad 1 am ddarlun o broses y gyllideb).

Mae tabl o ddigwyddiadau allweddol ar gael isod:

Tabl 1 Digwyddiadau Allweddol

Digwyddiadau allweddol	Dyddiad	Statws
Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol	15 Ebrill 2014	Wedi'i gwblhau
Briffio'r Cyngor	28 Ebrill	Wedi'i gwblhau
Rownd Gyntaf Cyfarfodydd Cyllideb gyda Gwasanaethau	7 Mai – 4 Awst	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i Friffio'r Cabinet	12 Mai	Wedi'i gwblhau
Adolygiad UDG o'r Broses	19 Mai	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol	21 Mai	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i Friffio'r Cabinet	2 Mehefin	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol	2 Gorffennaf	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i'r UDA	3 Gorffennaf	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i Friffio'r Cabinet	7 Gorffennaf	Wedi'i gwblhau
Gweithdy Cyllideb Cyntaf i Aelodau	9 Gorffennaf	Wedi'i gwblhau

<ul style="list-style-type: none"> • Priffyrdd a'r Amgylchedd (Rhan 1) • Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden 		
Ail Weithdy Cyllideb i Aelodau <ul style="list-style-type: none"> • Addysg / Ysgolion • Cwsmeriaid a Chymorth Addysg • Cyllid ac Asedau • Cyllidebau Corfforaethol 	14 Gorffennaf	Wedi'i gwblhau
Trydydd Gweithdy Cyllideb i Aelodau <ul style="list-style-type: none"> • Priffyrdd a'r Amgylchedd (Rhan 2) • Gwella Busnes a Moderneiddio • Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd • Adnoddau Dynol 	26 Awst	Wedi'i gwblhau
Gweithdy ychwanegol os oes ei angen	28 Awst	Nid oes ei angen
Pedwerydd Gweithdy Cyllideb i Aelodau <ul style="list-style-type: none"> • Gwasanaethau Oedolion a Busnes • Gwasanaethau Plant a Theuluoedd • Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden (Gwasanaethau Ieuencid) • Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd 	2 Medi	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol	3 Medi	Wedi'i gwblhau
Cyngor Sir	9 Medi	Wedi'i gwblhau
Pumed Gweithdy Cyllideb i Aelodau <ul style="list-style-type: none"> • Tai a Datblygu Cymunedol • Cynllun Corfforaethol 	22 Medi	Wedi'i gwblhau
Cynigion cam 2 a ddatblygwyd gan wasanaethau	Medi / dechrau Hydref	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i Frifffio'r Cabinet	22 Medi	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i'r UDA	2 Hydref	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i Frifffio'r Cabinet	6 Hydref	Wedi'i gwblhau
Chweched Gweithdy Cyllideb i Aelodau <ul style="list-style-type: none"> • Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden • Ysgolion / Gwella Ysgolion • Cefnogi Ysgolion • Cwsmeriaid a Chymorth Addysg 	8 Hydref	Wedi'i gwblhau
Seithfed Gweithdy Cyllideb i Aelodau <ul style="list-style-type: none"> • Priffyrdd a'r Amgylchedd 	13 Hydref	Wedi'i gwblhau
Wythfed Gweithdy Cyllideb i Aelodau	20 Hydref	Wedi'i gwblhau

<ul style="list-style-type: none"> • Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd (Teledu Cylch Caeedig) • Gwasanaethau Plant a Theuluoedd • Gwasanaethau Oedolion a Busnes 		
Nawfed Gweithdy Cyllideb i Aelodau <ul style="list-style-type: none"> • Cyllid ac Asedau • Y Gyfraith, AD a Gwasanaethau Democrataidd • Datblygiad Economaidd a Busnes 	27 Hydref	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i Frifffio'r Cabinet	3 Tachwedd	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol	5 Tachwedd	Wedi'i gwblhau
Diweddariad i Frifffio'r Cabinet	8 Rhagfyr	Wedi'i drefnu
Cyngor Sir	9 Rhagfyr	Wedi'i drefnu
Degfed Gweithdy Cyllideb i Aelodau	12 Rhagfyr	Gwahoddiadau wedi'u hanfon
Diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol	17 Rhagfyr	
Cyngor Sir	3 Chwefror 2015	

Roedd strategaeth gyllidebol y Cyngor wedi nodi bwlch cyllidebol o hyd at £18 miliwn dros ddwy flynedd yn flaenorol. Cafodd hyn ei lywio'n bennaf gan arwyddion y byddai setliad cyllido'r Cyngor yn cael ei dorri o 4.5%. Cyhoeddwyd setliad dros dro'r Llywodraeth Leol ar 8 Hydref. Mae'r setliad yn nodi y bydd y gostyngiad ariannol i gyllideb y Cyngor yn 3.7% sy'n cyfateb i £5.3 miliwn. Gyda'r costau y mae'n rhaid i'r Cyngor eu hariannu, fel cynnydd mewn cyflog, pensiynau ac ynni, mae bwlch y gyllideb ar gyfer 2015/16 yn awr tua £8.3 miliwn a disgwylir y bydd tua £8.8 miliwn yn 2016/17 – cyfanswm o £17.1 miliwn.

Mae dadansoddiad o'r symudiadau mewn rhagdybiaethau rhwng mis Medi a diwedd mis Tachwedd wedi'i gynnwys yn Atodiad 2. Mae'r atodiad yn amlinellu effaith y newidiadau yn sgil y Setliad Dros Dro, gan gynnwys effaith trosglwyddo grantiau i mewn ac allan o'r Setliad, ac yn dangos y symudiad mewn rhagdybiaethau pwysau cost yn ystod y cyfnod. Dylid nodi bod y rhagdybiaethau yn newid yn rheolaidd ac fe ddangosir hyn yn y symudiad dros y tri mis diwethaf sy'n cynnwys rhagdybiaethau ar gyfer costau straen pensiwn, ardoll y gwasanaeth tân a chodiad cyflog. Mae Atodiad 3 yn dangos tablau o'r Setliad Dros Dro i dynnu sylw at y canlynol:

- Mae Tabl 1 yn dangos y sylfaen a addaswyd gyda gostyngiad o 3.7%
- Mae Tabl 2 yn dangos sut yr addaswyd y sylfaen gan drosglwyddiadau i mewn ac allan o'r Setliad
- Mae Tabl 3 yn dangos trosglwyddiadau pellach wedi'u cynnwys yn y Setliad ond heb eu hariannu'n benodol

- Mae Tabl 4 yn dangos rhestr o'r grantiau rhwng 2014/15 a 2015/16

Mae Tabl 4 wedi'i gynnwys i dynnu sylw at y mater a adroddwyd y mis diwethaf ynghylch y Gronfa Gofal Canolraddol a'r Gronfa Cydweithredu Rhanbarthol. Sefydlwyd y Gronfa Cydweithredu Rhanbarthol yn 2013/14 fel grant 3 blynedd i ariannu prosiectau cydweithio rhanbarthol ac roedd cyfanswm o £10 miliwn ar gael ar draws Cymru. Yn 2014/15, dargyfeiriwyd hanner y gronfa i gronfa gwerth £50 miliwn (y Gronfa Gofal Canolraddol) i hybu gwell integreiddio rhwng iechyd a gofal cymdeithasol. Mae'r setliad dros dro yn dangos diwedd y Gronfa Gofal Canolraddol ond mae'n cynnwys oddeutu £5 miliwn o arian y Gronfa Cydweithredu Rhanbarthol sy'n ariannu nifer o brosiectau sydd â blwyddyn arall ar ôl.

Bydd y setliad terfynol ar gyfer 2015/16 yn cael ei gyhoeddi ddechrau fis Rhagfyr. Bydd diweddariad llafar ar y setliad terfynol yn cael ei ddarparu yn y cyfarfod.

Bydd ail gam proses y gyllideb yn dod i ben gyda chynigion i'r Cyngor eu cymeradwyo ar 9 Rhagfyr. Cyfanswm y cynigion yw £3.6 miliwn yn 2015/16 ac £1.8 miliwn yn 2016/17 a gyda'r cynigion a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Medi, bydd cyfanswm yr holl gynigion yn dod i £7.3 miliwn yn 2015/16 a £2.7 miliwn yn 2016/17.

Bydd diweddariad llafar yn cael ei ddarparu mewn perthynas ag unrhyw fater sy'n ymwneud â'r gyllideb a godir yng nghyfarfod y Cyngor ar 9 Rhagfyr.

Bydd Cam 3 proses y gyllideb yn ystyried y cynigion terfynol i gydbwysu cyllideb 2015/16, gan gynnwys opsiynau ar gyfer Treth y Cyngor a defnyddio unrhyw gronfeydd wrth gefn. Bydd y materion hyn yn cael eu trafod yng ngweithdy'r aelodau ar 12 Rhagfyr cyn y caiff y gyllideb ei chymeradwyo'n derfynol ym mis Chwefror. Bydd Cam 3 y broses hefyd yn parhau i ddatblygu opsiynau arbedion ar gyfer 2016/17.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheolaeth effeithiol o gyllidebau'r Cyngor a chyflawni'r strategaeth gyllidebol a gytunwyd yn sylfaen i weithgareddau ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd o'n costio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae ar y Cyngor angen sicrhau arbedion o tua £17 miliwn dros y ddwy flynedd ariannol nesaf.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

Bydd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb yn cael ei gwblhau ar gyfer yr holl gynigion perthnasol wrth i'r broses ddatblygu.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal â'r Pwyllgor Craffu ac eraill?

Mae'r adroddiad i'r Cyngor ar 9 Rhagfyr yn amlygu'r broses ymgynghori sylweddol. Mae hyn yn cynnwys:

Yn ychwanegol at adroddiadau rheolaidd ar y broses i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, mae proses y gyllideb wedi'i hystyried gan CET, yr UDA, Briffio'r Cabinet a chyfarfodydd Briffio'r Cyngor. Mae dau o'r cynigion unigol hefyd wedi'u hystyried gan bwyllgorau archwilio - y rhain yw teledu cylch cyfyng (PPP08) a Gwasanaethau Darparu (ABS02). Mae'r cynnig olaf hefyd wedi bod yn destun Grŵp Gorchwyl a Gorffen penodol a sefydlwyd gan y Pwyllgor Craffu Perfformiad i archwilio opsiynau ar gyfer darparu gwasanaethau gofal o ansawdd uchel.

Erbyn diwedd y broses pennu cyllideb 2015/16, bydd yna o leiaf deg gweithdy cyllideb wedi'i gynnal gydag aelodau etholedig er mwyn archwilio cyllidebau gwasanaethau ac ystyried cynigion cyllidebau.

Manylion ynglŷn â phwrpas ac ymatebion i ymarfer ymgysylltu â'r cyhoedd 'Torri'r Brethyn' - cafwyd 822 o ymatebion i'r arolwg a 5,000 o ymweliadau â'r wefan.

Yn ogystal â'r ymarfer ymgysylltu â'r cyhoedd, mae'r Cyngor wedi rhoi gwybod i bob Cyngor Tref a Chymuned ynghylch y toriadau arfaethedig ac mae wedi cynnal cyfarfod ar gyfer yr holl gynghorau er mwyn trafod y cynigion. Mae trafodaethau parhaus rhwng rhai o wasanaethau'r Cyngor Sir a rhai cynghorau tref ynghylch effaith y cynigion ac a fyddai'r cynghorau tref yn ystyried ariannu rhai o'r gweithgareddau os gwneir y toriadau ai peidio. Mae trafodaethau hyn yn mynd rhagddynt.

Mae'r Cyngor wedi ymgynghori â'i bartneriaid, trwy'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol ar y Cyd, a bu cyfarfod rhwng cydweithwyr o'r Heddlu ac uwch swyddogion y Cyngor i ddechrau edrych ar ddewisiadau eraill posibl i'r toriad yn y ddarpariaeth teledu cylch cyfyng, os caiff ei wneud. Bydd y trafodaethau hyn yn parhau os bydd y cynigion yn datblygu'n benderfyniadau.

Mae pob aelod o staff wedi cael gwybod am y broses o bennu'r gyllideb a, lle y bydd cynigion yn dod yn benderfyniadau, bydd y staff yr effeithir arnynt yn cael ymgynghoriaeth lawn, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau Adnoddau Dynol y Cyngor.

Ymgynghorwyd ag Undebau Llafur drwy'r Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol. Cytunwyd ar broses ar gyfer ymgysylltu â staff a'u cynrychiolwyr TU yn ystod Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol ym mis Medi ac fe gedwir at hyn.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Bydd hon yn parhau i fod yn broses hynod heriol a bydd yn rhaid gwneud penderfyniadau anodd. Mae ymrwymiad a chefnogaeth barhaus yr aelodau etholedig wrth wneud penderfyniadau a chraffu yn hanfodol.

10. Pa risgiau sydd yna, ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Dyma'r cyfnod ariannol mwyaf heriol y mae'r Cyngor wedi ei wynebu a byddai methu a chyflawni strategaeth gyllideb effeithiol yn rhoi mwy o bwysau ar wasanaethau yn y dyfodol.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu eu materion ariannol yn briodol dan Adran 151, Deddf Llywodraeth Leol 1972.